

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/13/2019
Identifikačné číslo spisu: 5114236527
Dátum vydania rozhodnutia: 05.03.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5114236527.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v spore žalobcu MyEnergy SPV 4, s.r.o., so sídlom Votrubova 28, 821 09 Bratislava, IČO: 44 789 459, zastúpeného POLÁČEK & PARTNERS s. r. o., so sídlom Hurbanovo námestie 1, 811 06 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 50 568 124, proti žalovanému Stredoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, 010 47 Žilina, IČO: 36 442 151, zastúpenému AKMG, s.r.o., so sídlom Dolná 6A, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 800 589, o zaplatenie 41.729,58 € s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/62/2018-674 zo 17. októbra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/62/2018-674 zo 17. októbra 2018 a rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 10Cb/272/2014-420 zo 6. októbra 2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 10Cb/272/2014-529 z 19. marca 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie Okresnému súdu Žilina.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) prvou výrokovou vetou rozsudku č. k. 10Cb/272/2014-420 zo 6. októbra 2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 41.729,58 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9% ročne od 8.10.2016 do zaplatenia v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Druhou výrokovou vetou rozsudku konanie v časti uplatnených úrokov z omeškania za obdobie od 18.04.2014 do 7.10.2016 a v časti úrokov z omeškania prevyšujúcich výšku 9% ročne zastavil. Treťou výrokovou vetou rozsudku žalobcovi priznal proti žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca je výrobcom elektriny pripojeným do distribučnej sústavy žalovaného a prevádzkovateľom zariadenia na výrobu elektriny zo slnečnej energie s celkovým inštalovaným výkonom 999 kW, nachádzajúcim sa v k. ú. Tužina. Uvedenú skutočnosť preukazuje rozhodnutie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0369/2014/E-OZ z 1.10.2013. Žalovaný je prevádzkovateľom distribučnej sústavy, do ktorej je pripojený žalobca. Uvedené skutočnosti medzi stranami sporu neboli sporné. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“) vydal vyhlášku,

ktorou od 1.01.2014 zaviedol pre výrobcov elektriny novú platbu s názvom - Platba za prístup do distribučnej sústavy (tzv. G-komponent), ktorú mali povinnosť platiť všetci výrobcovia elektriny bez ohľadu na to, či prístup do distribučnej sústavy využívajú alebo nevyužívajú, resp. bez ohľadu na to, či uzavreli alebo neuzavreli so žalovaným zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy. Výšku platby za prístup do distribučnej sústavy určil ÚRSO prostredníctvom cenového rozhodnutia, a to z hodnoty 12-mesačnej rezervovanej kapacity. Na základe uvedeného žalobca platby žalovanému platil aj napriek tomu, že s ním nemal uzavretú žiadnu zmluvu o prístupe.

3. Dňa 22.06.2016 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) vydal nález sp. zn. PL. ÚS 17/2014-132, ktorým rozhodol, že právna úprava platby za prístup do distribučnej sústavy je neústavná. ÚS SR konštatoval, že ustanovenie § 26 ods. 23 vyhlášky č. 221/2013 Z. z. v časti - „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o pripojení alebo zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny“ nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“) a v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V odôvodnení nálezu ÚS SR uviedol, že povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať určité platby za prístup do distribučnej sústavy vzniká v zmysle § 26 ods. 5 v spojení s § 27 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike (ďalej aj „zákon č. 251/2012 Z. z.“ alebo „zákon o energetike“) na základe uzavretej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Ďalej uviedol, že povinnosť výrobcov elektriny uhradiť platbu za prístup do regionálnej distribučnej sústavy aj v prípade, ak nemajú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, ide nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone o energetike, čo do platenia poplatkov (cien) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre ÚRSO v zmysle zákona o regulácii upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav. Z uvedeného vyplýva, že ten, kto nemal uzavretú zmluvu o prístupe, nemal povinnosť uhrádzať platbu za prístup. Účinky nálezu ÚS SR pôsobia spätne (t. j. ex tunc), vychádzajúc zo zjednocujúceho stanoviska pléna ÚS SR sp. zn. PLz. ÚS 1/06 z ktorého vyplýva, že hmotnoprávne účinky nálezu o nesúlade nastávajú pre všetkých účastníkov ex tunc.

4. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie mal preukázané, že žalobca ako odberateľ a žalovaný ako prevádzkovateľ uzavreli zmluvu o pripojení zariadenia odberateľa - výrobcu do distribučnej sústavy, pričom predmet zmluvy bol špecifikovaný v bode I. zmluvy, v zmysle ktorého žalovaný sa zaviazal zabezpečiť a umožniť odberateľovi za podmienok dohodnutých v zmluve pripojenie zariadenia odberateľa do distribučnej sústavy SSE-D. Žalobca uzavrel so žalovaným len zmluvu o pripojení zariadenia odberateľa - výrobcu do distribučnej sústavy dňa 10.05.2011 (správne má byť dňa 29.10.2010 - poznámka dovolacieho súdu) a zmluvu o výkupe elektriny na krytie strát dňa 23.02.2015, pričom uvedené zmluvy nie sú zmluvami o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny. Predložená zmluva o distribúcii elektriny bola uzavretá medzi žalovaným a tretím subjektom, ktorým nie je žalobca. Rovnako aj predložená rámcová distribučná zmluva nebola uzavretá so žalobcom. Žalobca uzavrel zmluvu o dodávke a distribúcii elektriny dňa 20.05.2011, táto sa však po účinnosti súčasného zákona o energetike považuje za zmluvu o združenej dodávke elektriny, a nie je zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcií elektriny. Navyše, žalobca ju uzavrel s tretím subjektom - spoločnosťou Stredoslovenská energetika, a. s. Zákon o energetike prostredníctvom zákonnej definície vymedzuje, čo je prístup do distribučnej sústavy a zároveň jednoznačne uvádza, v akej zmluve je tento prístup do distribučnej sústavy možné dohodnúť (t. j. zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcií elektriny podľa ust. § 26 ods. 5 zákona o energetike). Je potrebné rozlišovať medzi zmluvou o pripojení a zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy, pričom súd mal preukázané iba uzavretie zmluvy o pripojení. Zmluva o prístupe nebola medzi zmluvnými stranami uzavretá, žalobca takúto zmluvu neuzavrel a takáto zmluva nie je obsiahnutá ani v uzavretej zmluve o pripojení. Na základe uvedeného súd prvej inštancie uzavrel, že medzi zmluvnými stranami nebola uzavretá žiadna zmluva o prístupe. Pokiaľ žalovaný poukazoval na údaj obsiahnutý v prílohe č. 1 zmluvy o pripojení - maximálna rezervovaná kapacita, ktorý považoval za dôkaz dojednania prístupu, teda uzavretia zmluvy o prístupe, súd prvej inštancie sa s tým nestotožnil, nakoľko nebola preukázaná vôľa oboch zmluvných strán uzavrieť aj zmluvu o prístupe. Zo zmluvy o pripojení jednoznačne vyplýva predmet týkajúci sa

pripojenia, a nie prístupu, pričom išlo o jednostranné stanovenie rezervácie zo strany žalovaného, bez vplyvu žalobcu. Pokiaľ nebola dohodnutá zmluva o prístupe do distribučnej sústavy, žalovaný nemôže požadovať od žalobcu platby a pokiaľ žalovaný takéto platby poskytoval, nebolo to zmluvne dojednané. Na strane žalovaného preto vzniklo bezdôvodné obohatenie z dôvodu plnenia bez právneho dôvodu podľa ustanovenia § 451 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), keďže žalovaný vystavoval žalobcovi mesačné faktúry na základe ustanovení vyhlášky, ktoré mu žalobca zaplatil napriek tomu, že so žalovaným nemal uzavretú zmluvu o prístupe. Nakoľko žalovaný nepreukázal žiadny prejav vôle uzavrieť zmluvu o prístupe a nepreukázal ani to, že zmluva o pripojení obsahuje náležitosti zmluvy o prístupe, pričom ani zo samotnej zmluvy nevyplýva, že by obsahovala aj zmluvu o prístupe, jeho tvrdenia súd prvej inštancie považoval len za účelovú a špekulatívnu obranu s cieľom vyhnúť sa vráteniu faktúrovaných platieb, ktoré boli faktúrované neoprávnene a v rozpore so zákonom. Keďže k úhradám zo strany žalobcu skutočne došlo, došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného na úkor žalobcu a nárok žalobcu je opodstatnený. Zmluva predstavuje dvojstranný právny úkon, pričom v posudzovanom prípade absentuje vôľa žalobcu uzavrieť zmluvu o prístupe. Kým v zmluve o pripojení sa žalovaný zaväzuje prepraviť množstvo elektriny vo výške rezervovanej kapacity, ktorá je uvedená v prílohe zmluvy o pripojení a teda stanovená jednostranne zo strany žalovaného, tak v zmluve o prístupe sa žalovaný zaväzuje rezervovať dohodnutú distribučnú kapacitu. Teda, pokiaľ žalovaný poskytoval nejakú rezervovanú kapacitu, bolo to len v zmysle zmluvy o pripojení, a nie v zmysle zmluvy o prístupe, ktorej uzavretie z ničoho nevyplýva. Zrejmý rozdiel medzi zmluvou o pripojení a zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcií elektriny vyplýva aj zo znenia ustanovenia § 26 ods. 4 a ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike. Súd prvej inštancie preto uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 41.729,58 € spolu s 9% ročným úrokom z omeškania od 8.10.2016 do zaplataenia (ust. § 369 Obchodného zákonníka). V časti týkajúcej sa zaplataenia úrokov z omeškania prevyšujúcich 9% ročne a v časti uplatnených úrokov z omeškania za obdobie od 18.04.2014 do 7.10.2016 súd konanie zastavil.

5. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 13Cob/62/2018-674 zo 17. októbra 2018, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 41.729,58 € s príslušenstvom a v závislom výroku o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania.

6. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že odvolanie žalovaného prejednal bez nariadenia pojednávania s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia bolo oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Žiline v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením a na webovej stránke uvedeného súdu s oznámením miesta a času verejného vyhlásenia rozhodnutia a elektronicky zástupcovi žalovaného na jeho e-mail, na základe čoho boli splnené zákonné podmienky k verejnemu vyhláseniu rozhodnutia.

7. Odvolací súd ďalej uviedol, že vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým bol viazaný podľa ustanovenia § 383 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), keďže neboli zistené dôvody pre zopakovanie alebo doplnenie dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie, ktorý na posúdenie žalobcovho nároku vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu. Odvolacie námietky žalovaného nepovažoval za relevantné vo vzťahu k aplikácii nesprávneho právneho predpisu - zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, hoci zmluva na základe ktorej bol založený medzi žalobcom a žalovaným zmluvný vzťah, bola uzavretá za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. Odvolací súd uviedol, že právna úprava zákona č. 656/2004 Z. z. rovnako ako právna úprava zákona č. 251/2012 Z. z. rozlišovala medzi pripojením do distribučnej sústavy a prístupom do distribučnej sústavy. Žalovaný účtoval žalobcovi platbu za prístup do distribučnej sústavy jednotlivými faktúrami počnúc januárom 2014, teda k účtovaniu zo strany žalovaného došlo v roku 2014 za právnej úpravy zavedenej vyhláškou č. 221/2013 Z. z., vo vzťahu ku ktorej bolo rozhodnuté nálezom ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 17/2014-132 z 22. júna 2016. Právna skutočnosť účtovania poplatkov za prístup do distribučnej sústavy, ktorá nastala v kalendárnom roku 2014, bola podstatná pre posudzovanie danej sporovej veci, a preto nepovažoval za relevantný odvolací dôvod žalovaného, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní aplikoval nesprávny právny predpis, a to zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike v spojení s vyhláškou č. 221/2013 Z. z. Žalovaný nepreukázal uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcií elektriny podľa zákona č. 656/2004 Z. z., resp. že by zmluva o pripojení v sebe obsahovala aj uzavretie zmluvy o

prístupe do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny. Súd prvej inštancie preto správne aplikoval zákon č. 251/2012 Z. z. v spojení s vyhláškou č. 221/2013 Z. z., ktorou sa účtovanie platieb (počnúc rokom 2014) aj bez zmluvy založilo.

8. Ďalej odvolací súd poukázal na to, že predložením viacerých zmlúv žalovaný nepreukázal, že mal so žalobcom uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny, pričom aj ÚS SR v náleze z 22. júna 2016 položil dôraz na zmluvu, ktorú výrobca elektriny má mať uzavretú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, t. j. zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny. Z tohto dôvodu nemohla obstať argumentácia žalovaného, že sprostredkovane, treťou osobou zabezpečoval žalobcovi prístup do distribučnej sústavy, ak sa vyžadovala priamo existencia zmluvného vzťahu medzi výrobcom elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, ktorým je žalovaný. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že zmluva o dodávke a distribúcie elektriny nebola zmluvou medzi žalobcom a žalovaným a účastníkom zmluvy o distribúcie elektriny - rámcová distribučná zmluva tiež nebol žalobca, keďže išlo o zmluvný vzťah medzi žalovaným a Stredoslovenskou energetikou, a. s. V zmysle právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 656/2004 Z. z., ako aj zákone č. 251/2012 Z. z., ak žalovaný nepreukázal uzavretie zmluvy so žalobcom o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny, tak na tento stav absencie zmluvy dopadajú závery nálezu ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 17/2014.

9. K účinkom vyššie uvedeného nálezu odvolací súd uviedol, že sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uvedený nález má účinky *ex tunc*, t. j. jeho účinky sa vzťahujú aj na situácie, ktoré vznikli pred jeho vydaním, pretože prednosť má princíp ústavnosti. Opačný výklad by bol priamym popretím princípu zachovávanía ústavnosti a zároveň neprípustným absolutizovaním princípu právnej istoty. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi žalovanú istinu spolu s príslušenstvom ako pohľadávku žalobcu titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného neoprávneným účtovaním platby za prístup do distribučnej sústavy v nadväznosti na konštatáciu účinkov „*ex tunc*“ nálezu ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 17/2014 z 22. júna 2016. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti v spojení s opravným uznesením potvrdil ako vecne správne rozhodnutie podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP.

10. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktorý navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne, alebo ho zruší a vec vráti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ CSP.

11. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP - podľa názoru dovolateľa - spočíva na vyriešení nasledovných právnych otázok, od vyriešenia ktorých závisí rozhodnutie odvolacieho súdu:

- a/ právne posúdenie existujúceho zmluvného vzťahu medzi žalovaným a žalobcom ako výrobcom elektriny (teda právne posúdenie zmluvy o pripojení),
- b/ v spojení s právnym posúdením ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. v kontexte príslušných ustanovení zákona č. 656/2004 Z. z. a
- c/ v nadväznosti na ustanovenie § 96 zákona č. 251/2012 Z. z., v právnom posúdení zmluvy o prístupe do sústavy podľa ustanovenia § 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z. v spojení s príslušnými ustanoveniami tohto zákona, Pravidiel trhu a vyhlášky č. 221/2013 Z. z.

12. Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie spočívajúce v použití nesprávneho právneho predpisu a jeho nesprávnej aplikácii, keď súd prvej inštancie aplikoval zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike, ktorý nadobudol účinnosť 1.09.2012, pričom platným a účinným právnym predpisom v čase vzniku zmluvného vzťahu medzi stranami sporu bol zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike, z ktorého bolo potrebné vychádzať. Za nedôvodné považoval tvrdenie odvolacieho súdu, že platby za obdobie rokov 2014 a 2015 boli vyberané už za účinnosti nového zákona. Právny vzťah medzi stranami sporu, ako aj opodstatnenosť

faktúr za prístup výrobcu do distribučnej sústavy vystavených žalobcovi bolo potrebné posudzovať podľa zákona č. 656/2004 Z. z.

13. Podľa názoru dovolateľa, žalobca má so žalovaným uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, na základe ktorej faktúroval žalobcovi platbu za prístup do distribučnej sústavy, a teda nie je možné prijať právny názor o bezdôvodnom obohatení. Až po zodpovedaní toho, či v čase uzavretia zmluvy o pripojení došlo aj k uzavretiu zmluvy o prístupe do sústavy, je možné pristúpiť k tomu, či je potrebné takýto zmluvný vzťah dávať do súladu s novou právnou úpravou zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, keďže z ustanovenia § 96 zákona č. 251/2012 Z. z. vyplýva, že zmluvy uzavreté podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti a len tie zmluvy, ktorých ustanovenia sú v rozpore s týmto zákonom, boli účastníci zmlúv povinní uviesť do súladu s týmto zákonom do 31. decembra 2012. Zákon č. 656/2004 Z. z. nespájal s výrobcou elektriny distribúciu elektriny. Logickým výkladom potom možno dospieť k záveru, že pokiaľ zákon nepriznáva výrobcovi elektriny právo na distribúciu elektriny, nemôže mu zároveň ukladať povinnosť uzavrieť takú zmluvu, predmetom ktorej bude právo, na ktoré výrobca zo zákona nie je oprávnený. Pokiaľ ide o podstatné náležitosti zmluvy o prístupe, odvolací súd sa mal vo svojom rozsudku vysporiadať s jednotlivými pojmami a následne zhodnotiť, či je vôbec možné, aby tento typ zmluvy uzavrel žalobca ako výrobca elektriny so žalovaným.

14. Dovolateľ uviedol, že nie je sporné, že žalobca má na trhu s elektrinou postavenie výrobcu, ako aj odberateľa. Z ustanovení § 26 ods. 23 a ods. 26 vyhlášky je zrejmé, že tieto sa majú vzťahovať aj na žalobcu ako výrobcu elektriny a súčasne aj odberateľa elektriny, pripojeného do distribučnej sústavy žalovaného cez existujúce odberné miesto. Vyhláška upravuje platbu za prístup do distribučnej sústavy tak, že jej výška závisí od toho, ktorá rezervovaná kapacita je vyššia, teda podľa toho, či má jeden subjekt vyššiu rezervovanú kapacitu z pohľadu výrobcu, alebo či je vyššia rezervovaná kapacita z pohľadu odberateľa, a to z dôvodu, aby sa zabránilo duplicitnému plateniu poplatku za prístup. Výkladom je potom možné dospieť k tomu, že pojem „rezervovaná kapacita odberu elektriny“ je práve distribučná kapacita a tá je spojená s odberom elektriny, a nie s výrobou, či výrobcou elektriny. Maximálna rezervovaná kapacita nielen že súvisí s pojmom prístup do distribučnej sústavy, ale dojednaním výšky maximálnej rezervovanej kapacity a jej využívaním je dojednaný aj prístup do distribučnej sústavy výrobcovi elektrickej energie. Z jednotlivých ustanovení vyhlášky je zrejmé, že pojem „distribučná kapacita“ predstavuje rezervovanú kapacitu pre odberateľa, a nie pre výrobcu. Žalovaný pritom uviedol, že žalobca uhradil platbu za prístup do distribučnej sústavy ešte predtým, ako vyhláška určila spôsob platby za prístup do distribučnej sústavy výrobcou, a to práve preto, že tieto platby uhradil ako odberateľ elektrickej energie na základe faktúr, ktoré reflektovali dojednanú distribučnú kapacitu. Dovolateľ je toho názoru, že existujúcu zmluvu o pripojení, ktorá v sebe subsumuje aj zmluvu o prístupe, nemohol dať do súladu s ustanovením § 26 zákona č. 251/2012 Z. z., ktoré upravuje základné zmluvné vzťahy na trhu s elektrinou, nakoľko tieto zmluvné typy upravujú odlišné práva a povinnosti účastníkov zmluvy, pričom aj jednotliví účastníci takýchto zmlúv sú odlišní od strán predmetného sporu. V zmluve o pripojení je dohodnutá a zadaná maximálna rezervovaná kapacita pre výrobné miesto, rovnako tak sú zadaní aj účastníci zmluvného vzťahu, pričom výška poplatku za prístup v zmluve dohodnutá nie je, nakoľko takýto poplatok v čase uzatvárania zmluvy o pripojení neexistoval. Zmluva o pripojení subsumuje aj zmluvu o prístupe a keďže je v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z., nebolo potrebné ju dať do súladu s týmto zákonom.

15. Dovolateľ upriamil pozornosť na to, že pokiaľ zákon nepriznáva výrobcovi elektriny právo na distribúciu elektriny, nemôže mu zároveň priznať právo (a uložiť povinnosť) uzatvoriť takú zmluvu, predmetom ktorej bude právo, na ktoré výrobca nie je zo zákona oprávnený. Poukázal pritom na legálnu definíciu pojmov „výrobca elektriny“ (obsiahnutú v § 3 písm. b/ bod 1 zákona 251/2012 Z. z.) a „odberateľ elektriny“ (obsiahnutú v § 3 písm. b/ bod 7 zákona č. 251/2012 Z. z.), z ktorých je evidentné, že tieto subjekty majú odlišné postavenie na trhu s elektrinou s odlišnými právami a povinnosťami, a preto je nemysliteľné a priam v rozpore s logikou, aby tak odlišné subjekty mohli uzavrieť totožný zmluvný typ s totožnými právami a povinnosťami.

16. Dovolateľ ďalej namietal nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu ohľadom účinkov nálezu ÚS

SR sp. zn. PL. ÚS 17/2014. ÚS SR posudzoval otázku nesúlady ustanovenia § 26 ods. 23 a ďalších ustanovení vyhlášky so zákonom č. 251/2012 Z. z. o energetike. Právna úprava obsiahnutá v zákone č. 656/2004 Z. z., ktorú dovolateľ považuje za rozhodnú, nebola ÚS SR vôbec posudzovaná, v dôsledku čoho sa ÚS SR nevyjadril k otázke zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy v kontexte zákona č. 656/2004 Z. z. a rovnako tak neposudzoval a nevyjadril sa k otázke podstatných náležitostí takejto zmluvy alebo jej formy v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. V kontexte uvedeného súdy nižšej inštancie opomenuli tú skutočnosť, že v čase uzavretia zmluvy o pripojení bolo povinnosťou výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, a nie fakultatívnou možnosťou, ako to konštatoval súd prvej inštancie. Ide presne o opačnú situáciu, z ktorej vychádzal ÚS SR. Ustanovenie § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike jasne stanovuje výrobcovi elektriny povinnosť uzavrieť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy. Zmluva o prístupe do distribučnej sústavy, uzavretá medzi žalobcom a žalovaným - je podľa názoru dovolateľa - obsiahnutá v zmluve o pripojení.

17. Právny názor ÚS SR, vyjadrený v náleze sp. zn. PL. ÚS 17/2014, že jediným právnym titulom oprávňujúcim žalovaného vyberať od výrobcov platby za prístup do distribučnej sústavy je uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, nemá oporu ani v príslušných ustanoveniach zákona č. 251/2012 Z. z., ani v príslušných ustanoveniach Pravidiel trhu a ani v prameňoch práva Európskej únie. ÚS SR sa otázkou možnosti uzavretia zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny medzi výrobcou a prevádzkovateľom distribučnej sústavy vôbec nezaoberal a jej dovoľenosť priamo prezumoval. Takýmto výkladom však ÚS SR založil stav, v rámci ktorého výrobcovia na území Slovenskej republiky nemôžu mať faktický prístup do distribučnej sústavy, nakoľko výrobcovia a prevádzkovatelia distribučnej sústavy takúto zmluvu neuzavierajú a ani ju uzavrieť nemôžu. Vzhľadom na právny názor ÚS SR, ktorý prevzali súdy nižšej inštancie do svojich rozhodnutí, žalovaný bude nútený maximálnu rezervovanú kapacitu výrobcovi v sústave zabezpečovať, avšak výrobcovi neumožní túto kapacitu aj využívať. Takýto stav nekorešponduje ani s právnou úpravou energetiky na úrovni Európskej únie. Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou stanovuje (okrem iného) aj pravidlá otvoreného prístupu na trh. Výklad, ktorý poskytol ÚS SR vo svojom náleze, keď spojil prístup s distribúciou a s distribučnou kapacitou, úplne znemožnil prístup pre výrobcov elektrickej energie do distribučnej sústavy. Dôsledná aplikácia tohto názoru bude mať za následok, že Slovenská republika nezabezpečila otvorený vnútorný trh s elektrinou a diskriminovala výrobcov elektriny od ostatných užívateľov trhu. Všeobecnú záväznosť rozhodnutí ÚS SR podľa čl. 125 a čl. 128 nemožno zamieňať s absolútnou nedotknuteľnosťou jeho rozhodnutí. Rozpor s hmotným právom vidí najmä v tom, že ÚS SR nerozlišoval zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny (podľa § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.) a zmluvu o prístupe do sústavy (§ 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z.), čím založil úplne iný právny stav, aký sa nachádza v hmotnom práve. Nerozlišovanie týchto zmluvných typov má za následok, že všeobecné súdy spájajú pojem prístup do distribučnej sústavy s právom na distribúciu, čo je pre výrobcu z povahy veci vylúčené, a je to v rozpore s právami a povinnosťami výrobcu podľa zákona č. 656/2004 Z. z. a aj podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

18. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP dovolateľ videl v právnej otázke, týkajúcej sa účinku nálezu Ústavného súdu SR v konaniach podľa čl. 125 Ústavy SR o súlade právnych predpisov s Ústavou SR. V danom prípade sa jedná o účinok nálezu sp. zn. PL. ÚS 17/2014. V prospech účinku nálezu Ústavného súdu SR „ex tunc“ sú rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Obdo/8/2006, 1Obdo/12/2006 a 4Obdo/28/2008, ktoré dopadajú na tie súdne konania, v ktorých ÚS SR vyjadril svoj právny názor na „ex tunc“ účinok nálezu v zjednocujúcom stanovisku, na ktoré odkazuje aj odvolací súd (v stanovisku pléna ÚS SR sp. zn. PLz. ÚS 1/06). Tieto súdne konania sa však nedajú použiť na prejednávany prípad. V prospech účinku nálezu Ústavného súdu SR „ex nunc“ svedčia rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Tdo/69/2012, 1TdoV/6/2013 a 6Tdo/11/2013. Dovolateľ namieta, že odvolaciemu súdu predložil súhrn viacerých rozhodnutí ÚS SR, v ktorých uvedený súd priznal svojim nálezhom účinok „ex nunc“. Predložil mu aj právnu argumentáciu opierajúcu sa o samotnú Ústavu SR a zákon č. 38/1993 Z. z., ako aj stanovisko Katedry ústavného práva Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, pričom odvolací sa vo svojom rozhodnutí uvedeným vôbec nezaoberal. Svoj právny názor

založil len na jednom rozhodnutí ÚS SR (zjednocujúce stanovisko pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PLZ. ÚS 1/06), ktoré nemôže bez ďalšieho zakladať stav tzv. prekonanej judikatúry.

19. K dovolaniu zaslal žalobca písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol, pretože je nielen neprípustné, ale aj zjavne nedôvodné a špekulatívne. Dovolanie neobsahuje jasne sformulované právne otázky, ktoré by mal dovolací súd riešiť v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolateľ sa fakticky dožaduje preskúmania právnych názorov odvolacieho súdu a dovolanie formuluje tak, ako by išlo o ďalšie odvolanie.

20. Argumentáciu dovolateľa, že súd mal aplikovať zákon č. 656/2004 Z. z. považuje za nesprávnu a špekulatívnu, keďže platba za prístup bola prijatá vyhláškou počas účinnosti zákona č. 251/2012 Z. z., a nie starého zákona č. 656/2004 Z. z. Vyhláška vychádzala z aktuálnej právnej úpravy (zákona č. 251/2012 Z. z.), a nie zo starého a neplatného právneho predpisu (zákona č. 656/2004 Z. z.). Vyberať túto platbu za prístup bolo možné len v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. Presah zákona č. 656/2004 Z. z. na vyberanie platby za prístup vylučujú aj prechodné ustanovenia zákona č. 251/2012 Z. z., podľa ktorých boli účastníci povinní uviesť zmluvy uzavreté za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., ktoré sú v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., do súladu s týmto zákonom do 31. decembra 2012. Je preto vylúčené, aby sa platba za prístup vyberala podľa inej zmluvy, než ako to vyžadoval zákon č. 251/2012 Z. z.

21. K tvrdeniu dovolateľa, že zmluva o prístupe má byť obsiahnutá zmluve o pripojení, žalobca poukázal na to, že dovolateľ sa v skutočnosti snaží o revíziu skutkových zistení, keď sa usiluje preukázať existenciu vôle subjektov uzavrieť akúsi zmluvu o prístupe, na základe ktorej sa mala vyberať platba za prístup. V zmysle ustálenej judikatúry odvolacieho súdu sa však dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Za špekulatívnu a irelevantnú považuje námietku dovolateľa, že právna úprava neumožňuje výrobcovi elektriny uzavrieť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny. Odpoveď na predmetnú námietku nemôže preukázať oprávnenosť platby za prístup, ktorú žalobca ako výrobca elektriny musel uhrádzať. Práve naopak, pokiaľ dovolateľ tvrdí, že takúto zmluvu žalobca ani nemohol uzavrieť, je tak zrejmé, že platby za prístup, ktoré požadoval dovolateľ, boli jasne nedôvodné. Otázka, či žalobca môže uzavrieť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, nie je otázkou zásadného právneho významu a aj keby išlo o otázku zásadného právneho významu, argumentácia dovolateľa nie je spôsobilá spochybniť právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu a právny názor pléna ÚS SR (publikovaný pod č. 4/2016). Zároveň žalobca uviedol, že aj keby odvolací súd nesprávne danú otázku právne posúdil a predmetnú zmluvu by výrobca naozaj nemohol uzavrieť, uvedené nebude mať za následok, že platba za prístup by v prípade žalobcu bola oprávnená.

22. K prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP žalobca uviedol, že nesúhlasí s názorom dovolateľa, že rozhodovacia prax odvolacieho súdu ohľadom účinkov nálezov ÚS SR je rozdielna. V prejednávanej veci sa rieši vrátenie platieb za prístup, ktoré boli uhrádzané na základe neústavnej vyhlášky. Platbám za prístup do distribučnej sústavy nepredchádzalo žiadne konanie a ani vydanie rozhodnutia, ktorým by bol žalobca viazaný. Výrobcovia museli uhrádzať platbu za prístup priamo ex lege podľa neústavnej vyhlášky.

23. Vo vzťahu k rozhodnutiam, podľa ktorých má mať nález ÚS SR účinok „ex nunc“, dal žalobca do pozornosti skutočnosť, že sa jedná o rozhodnutia v trestných veciach. V uvedených rozhodnutiach bola riešená aplikácia zákona o ústavnom súde na situácie, ktoré jasne upravuje ustanovenie § 41b ods. 1 zákona o Ústavnom súde. Z ich obsahu je zrejmé, že sa vôbec netýkajú predmetnej veci. Žalobca nesúhlasí s názorom dovolateľa, že derogačný nález ÚS SR má výlučne účinok „ex nunc“. Poukázal na to, že kým „ex nunc“ účinok derogačného nálezov má dopad na platnosť a účinnosť právnej úpravy a jej ďalšiu neaplikovateľnosť, účinok „ex tunc“ rieši hmotnoprávne dopady neústavného právneho predpisu na vzťahy vzniknuté počas platnosti a účinnosti neústavnej právnej úpravy. Oba účinky nálezov popri sebe pôsobia súbežne, čo potvrdzuje aj ÚS SR v zjednocujúcom stanovisku, keď uvádza, že „v súvislosti s právnym názorom prvého a druhého senátu je potrebné uviesť, že ani jeden z nich

nespochybnil právny názor tretieho senátu ústavného súdu, podľa ktorého účinky rozhodnutia ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy sú *ex nunc*“. ÚS SR vo výroku zjednocujúceho stanoviska uviedol, že „hmotnoprávne účinky nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PL. ÚS 38/03-89 (...) nastávajú pre všetkých účastníkov tohto konania „*ex tunc*.“ Toto stanovisko je rozhodovacou praxou Ústavného súdu SR rešpektované a neexistuje žiadne neskoršie rozhodnutie, ktoré by jeho právne závery spochybnilo. Nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 17/2014 odmietol aplikáciu napádanej časti vyhlášky a zrušil ju s cieľom umožniť aplikáciu a realizáciu vlastníckeho práva výrobcov elektriny, a to aj spätne. Z uvedeného vyplýva, že aj na právne vzťahy založené neústavnou právnou úpravou sa má nazeráť cez prizmu ochrany vlastníckeho práva žalobcu. Takýto prístup je plne v súlade s princípom ochrany ústavnosti a s princípom prioritnej ochrany základného práva jednotlivca.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a *contrario*) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

25. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Cívilnom sporovom poriadku.

26. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

27. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

28. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť riešená odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, pričom musí ísť o otázku zásadného právneho významu. Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, ak dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka po právnej stránke zásadný význam skutočne má. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). O nesprávnu aplikáciu právneho predpisu ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

29. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj ust. § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykávaná v dovolaní (§ 428 CSP).

30. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je zamerané na riešenie právnych otázok, ak sa odvolací súd pri ich vyriešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ak ešte neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené (písm. b/), alebo ak sú v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené rozdielne (písm. c/). Rozsah dovolacieho prieskumu je vymedzený konkrétnou argumentáciou dovolateľa, v čom podľa jeho názoru odvolací súd spornú otázku nesprávne právne posúdil a akým spôsobom ju posúdiť mal. Pri vymedzení dovolacieho dôvodu nepostačuje citovanie jednotlivých zákonných ustanovení, prípadne súdnych rozhodnutí, pretože povinnosťou dovolateľa je zo zákonných ustanovení, prípadne z judikatúry určiť právny záver, ktorého nesprávnosť v súvislosti s právnymi závermi odvolacieho súdu má preskúmať dovolací súd. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej, pričom dovolací súd tento záver konštatuje pri zohľadnení skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie a „nosných“ dôvodov uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. dôvodov, pre ktoré odvolací súd rozhodol tak, ako rozhodol) v nadväznosti na dovolateľom predloženú právnu argumentáciu.

31. Pre rozhodnutie vo veci je podľa názoru dovolacieho súdu relevantná len prvá z nastolených otázok, ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, čím je založená prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

32. Pokiaľ ide o obsah právneho úkonu, ustanovenie § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti, pričom pre tento prípad zákon upravuje výkladové pravidlá, ktoré ukladajú súdu povinnosť tieto pochybnosti odstrániť výkladom založeným na tom, že okrem jazykového vyjadrenia právneho úkonu slovnou, je potrebné podrobiť skúmaniu aj vôľu, resp. úmysel konajúcich osôb.

33. Zmluva o pripojení, uzatvorená medzi žalobcom a dovolateľom (žalovaným), ktorá založila vzájomný právny vzťah medzi stranami sporu, vznikla za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. Citovaný zákon vo svojich ustanoveniach upravoval práva a povinnosti subjektov pôsobiach na trhu s elektrinou, ako aj definíciu jednotlivých pojmov, ktoré zákonodarca v predmetnom predpise použil.

34. Podľa ustanovenia § 2 písm. a/ bodu 23.2. zákona č. 656/2004 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o pripojení zariadenia odberateľa - výrobcu do distribučnej sústavy č. V28010018/2010/107 zo dňa 29.10.2010, sa prístupom do sústavy alebo do siete rozumie prístup na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny.

35. Podľa ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. je výrobca elektriny povinný uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy.

36. Podľa ustanovenia § 24 ods. 2 vyššie citovaného zákona, je prevádzkovateľ distribučnej sústavy okrem iného povinný zabezpečiť spoľahlivé a bezpečné prevádzkovanie sústavy (písm. a/), zabezpečiť užívateľom distribučnej sústavy nediskriminačné podmienky na pripojenie k sústave (písm. b/), zabezpečiť prístup do sústavy na transparentnom a nediskriminačnom princípe s výnimkou plnenia povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme (písm. c/) a uzatvoriť zmluvu o prístupe a zmluvu o pripojení k sústave, ak sú splnené technické a obchodné podmienky prístupu a pripojenia k sústave (písm. h/).

37. V nadväznosti na predmetnú úpravu je potrebné poukázať na prechodné ustanovenia obsiahnuté v zákone č. 251/2012 Z. z., keď podľa ustanovenia § 96 ods. 7 prvej vety tohto zákona, zmluvy uzavreté podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti. Uvedené sa týka aj zmluvy uzavretej medzi stranami sporu, ktorá bola dojednaná ešte za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z.

38. Dovolací súd zároveň upriamuje pozornosť na to, že právny rámec fungovania vnútorného trhu s elektrinou je upravený aj v práve Európskej únie. Na predmetnú skutočnosť súd prvej inštancie a ani odvolací súd vo svojich rozhodnutiach nereflektovali, hoci v zmysle čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy SR

platí, že právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (ďalej aj „smernica“), ktorá predpokladá zabezpečenie otvoreného prístupu na trhu s elektrinou.

39. Podľa článku 2 odseku 18 smernice, pod pojmom „užívateľ sústavy“ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá dodáva elektrinu do prenosovej alebo distribučnej sústavy, alebo ktorej je elektrina z týchto sústav dodávaná.

40. Podľa článku 32 ods. 1 smernice, členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 37, a aby tieto tarify a metodiky - ak sú schvaľované iba metodiky - boli pre nadobudnutím účinnosti uverejnené.

41. Podľa článku 32 ods. 2 smernice, prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok 3 a založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. Regulačné orgány, ak tak stanovujú členské štáty, alebo členské štáty zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovanie sporu. V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.

42. Vyššie citovaná smernica priamo predpokladá a zaväzuje členské štáty zabezpečiť nediskriminačné tarify za prístup pre všetkých užívateľov distribučnej sústavy. Dovolací súd zastáva názor, že v rámci posúdenia zmluvy o pripojení, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným na základe zákona č. 656/2004 Z. z., je potrebné vychádzať aj zo smernice a v rámci interpretácie právnych noriem uplatniť eurokonformný výklad.

43. Podľa názoru dovolacieho súdu, žalovaný ako prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy bol podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku zmluvného vzťahu povinný na základe zmluvy umožniť pripojenie a zároveň prístup do distribučnej sústavy všetkým výrobcom elektriny za rovnakých (t. j. nediskriminačných) podmienok. Bez existencie takéhoto zmluvného vzťahu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. nemohol mať výrobca elektriny prístup do distribučnej sústavy a nemohol byť ani do nej pripojený. V zmysle citovaného zákona nebolo tiež možné, aby výrobca elektriny uzavrel s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy zmluvu o pripojení do distribučnej sústavy bez toho, aby súčasne neuzatvoril aj zmluvu o prístupe, keďže by nespĺňal zákonnú podmienku priamo vyplývajúcu z ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. Teda, aby výrobca elektriny (t. j. žalobca) mohol vyrábať elektrinu a dosahovať zisk z predmetu svojej činnosti ako základného znaku podnikania, musel rešpektovať zákonnú úpravu a splniť všetky podmienky stanovené zákonom č. 656/2004 Z. z., vrátane uzavretia zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. Výrobca elektriny sa nemôže s úspechom brániť tvrdením, že jeho vôľou (resp. úmyslom) nebolo uzavrieť zmluvu o prístupe, keďže táto je obsiahnutá už v tom, že chcel ako výrobca pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou, s ktorým je spojené splnenie všetkých zákonných podmienok. Povinnosti prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy umožniť výrobcovi elektriny pripojenie a prístup do distribučnej sústavy na základe zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave predpokladanej zákonom č. 656/2004 Z. z. (§ 21 ods. 2 písm. a/, § 24 ods. 2 písm. h/ zákona č. 656/2004 Z. z.) zodpovedá právo prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy požadovať od výrobcu elektriny odplatu za túto poskytnutú službu. Na tejto skutočnosti nemení nič ani zmena právnej úpravy obsiahnutá v zákone č. 251/2012 Z. z., ktorý upravuje niektoré zmluvné typy

medzi subjektmi vykonávajúcimi činnosť na trhu s elektrinou odlišne od zákona č. 656/2004 Z. z. Pokiaľ zmluva, uzavretá podľa zákona č. 656/2004 Z. z., nie je v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., nebolo povinnosťou zmluvných strán uzavrieť novú zmluvu, keďže táto zostáva platná.

44. S poukazom na uvedené súdy nižšej inštancie nesprávne aplikovali ustanovenie § 21 ods. 2 písm. a/ (ukladajúce výrobcovi elektriny povinnosť uzavrieť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave) v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ (ktoré ukladá rovnakú povinnosť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy) zákona č. 656/2004 Z. z., ak vyslovili, že medzi stranami sporu nebola zmluva o prístupe uzatvorená. Jej existencia totiž, ako už bolo uvedené vyššie, podmieňovala oprávnenie žalobcu pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou ako výrobcu elektriny. Zo skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie pritom vyplýva, že žalobca pôsobil (a pôsobí) na trhu s elektrinou ako výrobca elektriny, a teda nepochybne pre výkon svojej podnikateľskej činnosti musel mať za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe a o pripojení do distribučnej sústavy.

45. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie tak spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku čoho je dovolanie dôvodné.

46. Pokiaľ ide o druhú dovolateľom nastolenú otázku, ktorá sa týka posúdenia účinku nálezu ÚS SR z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014, táto vzhľadom na vyššie vyslovený záver dovolacieho súdu je pre rozhodnutie o dovolaní žalovaného bez právnej relevancie. Na bližšie odôvodnenie predmetného záveru dovolací súd poukazuje na výrok predmetného nálezu, ktorým ÚS SR rozhodol, že ustanovenie § 26 ods. 23 v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii ÚRSO elektriny“ vyhlášky č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení neskorších predpisov, nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 ústavy a v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vo zvyšnej časti návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovelo.

47. Vyriešenie dovolateľom nastolenej otázky je tak relevantné pre vyriešenie tých sporov, v ktorých nebola medzi výrobcou elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretá zmluva o prístupe do distribučnej sústavy.

48. Podľa názoru dovolacieho súdu, vyššie citovaný nález na rozhodovaný spor nedopadá, keďže pri správnej aplikácii ustanovení § 21 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ zák. č. 656/2004 Z. z. nemožno dospieť k záveru, že by medzi žalobcom a žalovaným nebola uzavretá zmluva o prístupe do distribučnej sústavy. Vyriešenie tejto dovolacej právnej otázky by tak malo vzhľadom na rozhodovaný spor výlučne akademický charakter, a preto nie je oprávnený ju vyriešiť v predmetnej veci.

49. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky dovolacím súdom doposiaľ nevyriešenej (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), dovolací súd považuje dovolanie žalobcu nielen za prípustné, ale aj za dôvodné. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 449 ods. 1 a ods. 2 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP), v ktorom bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť žalobcom uplatnený nárok. Podľa ustanovenia § 455 CSP je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.

50. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o trovách pôvodného konania, ako aj konania dovolacieho (§ 453 ods. 3 CSP).

51. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.